

**LIETUVOS BANKO
FINANSŲ RINKOS PRIEŽIŪROS TARNYBOS
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR ADB „GJENSIDIGE“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2021-03-19 Nr. 429-83
Vilnius

Lietuvos bankas gavo pareiškėjui X. X. (toliau – pareiškėjas) atstovaujančio advokato Boleslovo Ališausko (toliau – pareiškėjo atstovas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir ADB „Gjensidige“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2020 m. birželio 23 d. (*duomenys neskelbtini*), įvyko eismo įvykis, kurio metu pareiškėjo vairuojamas automobilis „BMW 318“, valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*), (toliau – automobilis „BMW“) susidūrė su X. X. vairuojamu automobiliu „AUDI A6“, valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*), (toliau – automobilis „AUDI“), šiam sukant į dešinę. Tarp pareiškėjo ir X. X. ginčo dėl eismo įvykio aplinkybių nebuvo, X. X. pripažino savo kaltę, todėl eismo įvykio dalyviai užpildė eismo įvykio deklaraciją. Pareiškėjas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPDĮ) 13 dalimi, kreipėsi į draudiką dėl žalos atlyginimo.

Draudikas nusprendė atsisakyti mokėti draudimo išmoką pareiškėjui, savo sprendimą grindė tuo, kad pareiškėjui priklausantis automobilis buvo sugadintas ne vairuotojų nurodomomis, o kitomis aplinkybėmis. Draudikas, atsisakydamas išmokėti pareiškėjo prašomą draudimo išmoką, atsisakymą grindė 2020 m. rugsėjo 17 d. Valentino Mitunevičiaus parengta Eksperto išvada Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Eksperto išvada), kurioje nurodyta, kad automobilių sugadinimai tarpusavyje nesuderinami: nors galimai įvyko nestiprus šių automobilių kontaktas, tokio masto abiejų automobilių pažeidimai, kaip užfiksuota tyrimui pateiktose nuotraukose, negalėjo atsirasti vien dėl automobilių galimo kontakto, kuris įvyko kitomis aplinkybėmis, nei nurodo nurodyto eismo įvykio dalyviai.

Pareiškėjas su šiuo draudiko priimtu sprendimu nesutiko, todėl tarp šalių kilo ginčas. Kreipimesi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo pareiškėjo atstovas nurodė nesutinkantis su draudiko priimtu sprendimu. Pareiškėjo atstovo teigimu, draudikui kyla pareiga mokėti draudimo išmoką, atlyginančią automobiliui „BMW“ padarytą žalą, jei ši žala atsirado kaip nurodyto įvykio padarinys ir yra nustatytos kitos sąlygos minėtos transporto priemonės valdytojo civilinei atsakomybei kilti. Pareiškėjo atstovas nurodo, kad nepasitiki draudiko pasirinkto eksperto kompetencija ir nesupranta, kaip asmuo nebuvo įvykio vietoje gali nustatyti eismo įvykio aplinkybes. Taip pat pareiškėjo atstovas nurodė nesuprantąs, kokia nauda būtų eismo įvykio dalyviams imituoti eismo įvykį, nes po 2020 m. birželio 23 d. įvykio pareiškėjo automobilis tapo nevažiuojančiu. Pareiškėjo atstovas taip pat svarsto, kad galbūt X. X. savo automobilį iki įvykio remontavo, todėl apgadinimai ir nesutampa. Dėl šios priežasties pareiškėjo atstovas prašo Lietuvos banko rekomenduoti draudikui įvykį pripažinti draudžiamuoju, išmokėti draudimo išmoką ir atlyginti du kartus didesnę už draudimo išmoką neturtinę žalą už nepagrįstą išsisukinėjimą nuo pareigos vykdymo.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas nurodė nesutinkąs su pareiškėjo reikalavimais ir prašo juos atmesti. Draudikas teigia, kad, siekdamas visapusiškai ištirti įvykio priežastis, kreipėsi dėl papildomos ekspertinės išvados į UAB „Impulsana“. Eksperto išvadoje nurodyta, kad automobilio „AUDI“ ir automobilio „BMW“ sugadinimai tarpusavyje nesuderinami: nors galimai įvyko nestiprus šių automobilių kontaktas, tokio masto, kaip užfiksuota tyrimui pateiktose nuotraukose, abiejų automobilių pažeidimai negalėjo atsirasti vien

dėl automobilių galimo kontakto, kuris įvyko kitomis aplinkybėmis, nei nurodo eismo įvykio dalyviai. Todėl negalima pagrįsti ir 2020 m. birželio 23 d. eismo įvykio dalyvių nurodytų aplinkybių. Įvertinęs adminstruojant žalą surinktą informaciją, draudikas nustatė, kad eismo įvykis įvyko ne tomis aplinkybėmis, kurios buvo nurodytos eismo įvykio dalyvių, todėl teigia, kad jam nekyla pareiga pareiškėjui mokėti draudimo išmokos.

Atsakydamas į pareiškėjo reikalavimą atlyginti neturtinę žalą draudikas nurodė, kad neturtinė žala nėra preziumuojama. Neturtinė žala gali būti atlyginta, jeigu įrodytas jos buvimo faktas ir dydis. Draudikas pažymėjo, jog neturi duomenų, kad dėl 2020 m. birželio 23 d. eismo įvykio buvo sutrikdyta fizinė, psichinė arba emocinė pareiškėjo sveikata. Be to, kreipimesi pareiškėjo atstovas net nenurodo, kuo pareiškėjui pasireiškė neturtinė žala, kokias neigiamas emocijas ir (arba) diskomfortą patyrė pareiškėjas.

Draudikas pažymėjo, kad TPVCAPDĮ 19 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad išmoka mokama, kai yra nustatytas draudžiamąjį įvykio faktas ir žalos dydis, nukentėjęs trečiasis asmuo pateikė atsakingam draudikui arba Biurui turimus eismo įvykio ir žalos įrodymus, o 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad atsakingas draudikas arba Biuras moka per eismo įvykį nukentėjusiam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio išmoką. Atsižvelgdamas į tai, kad pareiškėjo patirtos neturtinės žalos faktas nenustatytas, draudikas nurodo neturįs pagrindo mokėti pareiškėjui draudimo išmoką neturtinei žalai atlyginti ir pažymi, kad, net ir nustatytas pareiškėjo patirtos neturtinės žalos faktas, jos atlyginti neturėtų pagrindo, nes įvykis pripažintas nedraudžiamuoju.

Kadangi draudikas teigia iš turimos informacijos nustatęs, kad eismo įvykis įvyko ne tomis aplinkybėmis, kurios buvo nurodytos eismo įvykio dalyvių, darytina išvada, kad draudikui nekyla pareiga pareiškėjui mokėti draudimo išmoką.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko atsisakymo mokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjo patirtus nuostolius dėl 2020 m. birželio 23 d. eismo įvykyje padarytų sugadinimų ir dėl neturtinės žalos atlyginimo.

Dėl reikalavimo išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjo patirtus nuostolius dėl 2020 m. birželio 23 d. eismo įvykio metu padarytų sugadinimų

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad TPVCAPDĮ 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad išmoka šio įstatymo nustatyta tvarka mokama dėl nukentėjusiems tretiesiems asmenims padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė. To paties įstatymo 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad draudikas moka tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytą draudimo sumų, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo.

Civilinės atsakomybės atsiradimo sąlygas, pagrindus ir bendruosius žalos atlyginimo principus nustato Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (toliau – CK). Civilinei atsakomybei taikyti būtina nustatyti šias sąlygas: neteisėtus veiksmus (CK 6.246 straipsnis), žalą (CK 6.249 straipsnis), priežastinį ryšį tarp asmens neteisėtų veiksmų ir atsiradusios žalos (CK 6.247 straipsnis) ir kaltę (CK 6.248 straipsnis).

Atsižvelgiant į nurodytą teisinį reglamentavimą, pažymėtina, kad draudiko prievolė mokėti draudimo išmoką kyla ne dėl bet kurio įvykio, o tik dėl tokio, dėl kurio atsiranda transporto priemonės valdytojo civilinė atsakomybė (TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalis, 3 straipsnio 1 dalis, 16 straipsnio 1 dalis). Todėl draudikui pareiga mokėti draudimo išmoką, atlyginančią automobiliui „BMW“ dėl 2020 m. birželio 23 d. eismo įvykio padarytą žalą, kyla, jei ši žala atsirado kaip nurodyto įvykio padarinys, taip pat būtų nustatytos kitos sąlygos transporto priemonės valdytojo civilinei atsakomybei kilti ir kai tokios aplinkybės yra pagrįstos įrodymais.

Remiantis Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo (toliau – Draudimo įstatymas) 98 straipsnio 3 dalies 1 punktu, pažymėtina, kad draudikas neturi teisės išmokėti draudimo

išmokos, neįsitikinęs draudžiamąjį įvykių buvimu. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintų Eismo įvykių metu padarytos žalos nustatymo ir išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 17 punkte draudžiamąjį įvykių fakto egzistavimas taip pat įvardijamas kaip viena iš būtinųjų sąlygų, įgyvendinant nukentėjusio trečiojo asmens reikalavimo teisę į draudimo išmokos mokėjimą. Pagal Taisyklių 38 punktą, draudikas priima sprendimą dėl draudimo išmokos mokėjimo, atsižvelgdamas į dokumentus ir informaciją, įrodančius draudžiamąjį įvykių faktą. Taisyklių 47 punkte nustatyta, kad draudimo išmoka mokama, kai nustatomas atsakingas dėl žalos padarymo asmuo (nesant TPVCAPDĮ nurodytų išimčių), draudžiamąjį įvykių faktas, aplinkybės ir žalos dydis. Remiantis nurodytomis teisės aktų nuostatomis, darytina išvada, kad draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką pagal teisinį reglamentavimą ir draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamąjį įvykių fakto nustatymu.

Siekdamas pagrįsti teiginį, kad nebuvo draudžiamąjį įvykių, draudikas vadovaujasi Eksperto išvados duomenimis. Eksperto išvadoje teigiama, kad 2020 m. birželio 23 d. Eismo įvykių deklaracijoje nurodyta, kad už eismo įvykių atsakingas automobilio „AUDI“ vairuotojas. Minėtoje deklaracijoje automobilio „AUDI“ sugadinimai pažymėti priekio kairėje pusėje ir nurodyta „kairės pusės kampas“. Automobilio „BMW“ sugadinimai taip pat pažymėti priekio kairėje pusėje ir nurodyta „kairės pusės priekinis kampas“.

Taip pat nurodoma, kad tyrimui pateiktose automobilio „AUDI“ nuotraukose matyti tokie išoriniai sugadinimai: „deformuota – variklio dangtis, priekinis kairys sparnas, priekinis valstybinio numerio ženklas; tikėtina, kad taipogi deformuotas kairėje pusėje priekinio bamperio stiprintuvas ir priekinis panelis; subraižyta priekinio bamperio apdaila; sulaužyta – radiatoriaus grotelės, priekinio panelio viršutinė apdaila, apatinės kairės pusės grotelės, pažeistos kitos priekinės apdailos; sudaužytas priekinis kairys rūko žibintas; tikėtina, kad pažeistas priekinio kairio žibinto tvirtinimas; tikėtini kitų detalių, esančių automobilio priekyje ir variklio skyriuje pažeidimai.“ Taip pat ekspertas nurodo, kad „variklio dangčio priekinė kairė pusė įlenkta <...>, šiuo dangčiu palindus po 65–70 cm aukštyje buvusiu objektu: dangčio paviršiuje susidarė lanko formos įlinkimas <...>, panašaus pobūdžio pažeidimas <...> yra greta šio įlinkimo. Tikėtina, kad susidarant variklio dangčio pažeidimams, buvo deformuota ir priekinio kairio sparno priekinė dalis. Priekinio bamperio apdailos kairėje pusėje 35-50 cm aukštyje susidarė įmušimas <...>, būdingas kontaktui su objektu, turėjusiu daugiau vertikalią briauną. Priekinio bamperio apdailos kairė pusė taipogi turi daugybinius įvairaus pobūdžio ir susidarymo kryptių pažeidimus 20–65 cm aukštyje, todėl labai, tikėtina, kad šie apgadainimai susidarė nė vieno kontakto metu. Radiatoriaus grotelių ir priekinio panelio viršutinės apdailos pažeidimų susidarymas paaiškinamas tuo pačiu deformuojančiu poveikiu, kai buvo deformuota variklio dangčio priekinė kairė pusė.“

Eksperto išvadoje nurodoma, kad „tyrimui pateiktose automobilio „BMW“ nuotraukose matosi tokie jo sugadinimai: deformuota – variklio dangtis, priekinis kairys sparnas, priekinio bamperio stiprintuvas, priekinis panelis, variklio radiatoriai; sulaužytas priekinis kairys posparnis; subraižyta priekinio bamperio apdailos apačia ir kairys šonas; pažeistas apatinės variklio apsaugos ir kairio slenksčio apdailos tvirtinimas; pažeistos abi radiatoriaus grotelės; sudaužytas priekinis kairys žibintas; pažeisti abu priekiniai rūko žibintai; pažeistas priekinio kairio rato ratlankis ir jo padanga; tikėtini kitų detalių, esančių automobilio priekyje ir variklio skyriuje pažeidimai“. Eksperto teigimu, pagal sugadinimų pobūdį, „priekinis kairys sparnas deformuotas kontaktuojant su standžiu objektu, turėjusiu išgaubtumą. Priekinio kairio sparno skarda deformuota kryptimi daugiau iš priekio – tuo paaiškinamas šios skardos dvigubos klostės susidarymas, ties sparno arkos viduriu. Kontaktas su tuo pačiu objektu paaiškinamas ir priekinio kairio rato pakabos pažeidimas, nes šis ratas įmuštas atgal iki pat slenksčio. Variklio dangčio priekinės kairės dalies pažeidimai susidarė kryptimi iš priekio, daugiau lygiagrečiai automobilio išilginės simetrijos plokštumai: šie apgadainimai paaiškinami palindimu po standžiu atsikišimu, buvusiu maždaug 70–75 cm aukštyje. Apibrodinta priekinio bamperio apdailos apatinė dalis, o jos kairys šonas sulaužytas ir stipriai apibrodintas intensyvaus kontakto metu. Priekinis panelis ir variklio radiatoriai deformuoti kryptimi iš priekio, šios deformacijos yra per vidurį ir jos išsidėsčiusios simetriškai automobilio išilginės simetrijos plokštumos atžvilgiu.“ Eksperto teigimu, tikėtina, kad dėl to paties deformuojančio poveikio iš priekio pažeistos ir abejos radiatoriaus grotelės. Eksperto išvadoje taip pat nurodyta, kad „apgadinti abu priekiniai rūko žibintai: iš šių pažeidimų pobūdžio bei žibintų išsidėstymo spręstina, jog tikėtina, kad jie buvo pažeisti tuo pačiu metu, kai buvo subraižyta priekinio bamperio apdailos apačia bei nutraukta variklio apatinė apsauga. Priekinio kairio rato ratlankis ir padanga pažeisti kontaktuojant su

standžiu lokaliu objektu." Eksperto teigimu, apibendrinant automobilio „BMW" sugadinimų analizę, darytina išvada, kad jo pažeidimai susidarė ne vieno įvykio metu, nes skirtingas yra jų išsidėstymas, pobūdis bei susidarymo kryptys.

Eksperto išvadoje taip pat nurodyta, kad tyrimui pateiktose nuotraukose automobiliai užfiksuoti iš karto po eismo įvykio. Ekspertas pažymėjo, kad žvyrkelio paviršiuje ties automobilio „AUDI" priekinio kairio rato galine dalimi matosi trumpas pėdsakas, susidaręs galimai dėl šio rato slydimo. Manytina, kad automobilis „AUDI" sustojo iš karto po stabdymo. Laikant, kad įvyko automobilių tarpusavio kontaktas (jiems susidūrus priekinėmis kairėmis pusėmis), kelio paviršiuje tarp sustojusių automobilių turėjo išlikti bent atblokšto automobilio „BMW" priekinio kairio rato slydimo pėdsakas (nes šis ratas įmuštas atgal ir iš dalies užspaustas). Ekspertas nurodė, kad nuotraukose toks pėdsakas nėra užfiksuotas. Kita vertus, nuotraukoje ties automobilio „BMW" priekinio kairio rato galine dalimi matosi tiesus rato riedėjimo pėdsakas. Eksperto teigimu, šie objektyvūs duomenys leidžia teigti, kad automobilis „BMW" „šioje padėtyje sustojo ne veikiamas smūginio poveikio (po susidūrimo su automobiliu „AUDI"), bet sustojo riedant pirmyn". Ši analizė duoda pagrindą teigti, kad automobilių „AUDI" ir „BMW" kontaktas įvyko kitomis aplinkybėmis, nei nurodo 2020 m. birželio 23 d. eismo įvykio dalyviai.

Vertindamas automobilio „BMW" priekinio kairio sparno sugadinimų susidarymo pobūdį ir kryptį, ekspertas nurodė, kad nuotraukoje užfiksuota, kad automobilio „BMW" variklio dangčio priekinė briauna, esanti virš priekinių žibintų, yra apie 70 cm aukštyje. Įvertinus automobilio „BMW" priekinio kairio sparno sugadinimų susidarymo pobūdį ir kryptį, darytina išvada, kad sparno pažeidimai susidarė „kryptimi daugiau iš priekio, kontaktuojant su standžiu objektu, turėjusiu išgaubtumą", todėl jų negalima pagrįsti susidūrimu su automobiliu „AUDI". Vis dėlto tikėtina, kad pagrindiniai automobilio „BMW" priekinio kairio sparno ir gretimų detalių pažeidimai atsirado tada, kai automobilis „AUDI" priekine kaire puse buvo palindęs po apgadinto automobilio „BMW" priekiniu kairiu sparnu ir variklio dangčio priekine kaire dalimi ties susidariusių pažeidimų lokalizavimo vieta, dėl to galėjo atsirasti automobilio „AUDI" variklio dangčio pažeidimų.

Eksperto išvadoje taip pat teigiama, kad „sprendžiant iš nustatytų galimai buvusio kontakto požymių – kad automobilis „AUDI" priekine kaire puse buvo palindęs po automobilio BMW pažeistu priekiniu kairiu sparnu ir variklio dangčiu, todėl negalima pagrįsti kito esminio automobilio „BMW" pažeidimo – variklio dangčio apgadavimo".

Vertindamas automobilio „BMW" priekinio kairio sparno ir gretimų detalių sugadinimų pobūdį ekspertas nurodė, kad jie atsirado dėl intensyvaus deformuojančio poveikio, kontaktuojant su standžiu objektu, turėjusiu išgaubtumą, „šio automobilio priekinio kairio rato ir jo pakabos sugadinimai (taipogi – kairio slenksčio apdailos pažeidimas) paaiškinami tuo pačiu deformuojančiu poveikiu ir jų susidarymo (tokioje apimtyje, kaip ta užfiksuota)", todėl ekspertas nurodė, kad minėtų apgadinių negalima pagrįsti galimai buvusiu susidūrimu su automobiliu „AUDI". Galimai buvusiu automobilių kontaktu negalima pagrįsti ir automobilio „BMW" priekinės dalies pažeidimų – „abiejų radiatoriaus grotelių, priekinio panelio, variklio radiatorių pažeidimų, taipogi ir priekio apačioje susidariusių apgadinių: priekinio bamperio apdailos, priekinių rūko žibintų, variklio apatinės apsaugos".

Vertindamas automobilio „AUDI" priekinio buferio apdailos pažeidimą, ekspertas pažymėjo, kad „tai yra tiesus įmušimas, kuris susidarė su objektu, turėjusiu daugiau vertikalią tiesią briauną 35–50 cm aukštyje". Tokio elemento neapgadinto automobilio „BMW" priekinėje kairėje pusėje nėra. Todėl ekspertas nurodė, kad negalima pagrįsti, kad šis pažeidimas susidarė, automobiliui „AUDI" kontaktuojant su jau apgadintu tiriamuoju automobiliu „BMW".

Atsižvelgdamas į visas pirmiau nurodytas aplinkybes, ekspertas konstatavo, kad: „Automobilių „Audi A6", valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*) ir „BMW 318", valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*), sugadinimai tarpusavyje nesuderinami: nors galimai įvykęs nestiprus šių automobilių kontaktas, abiejų automobilių pažeidimai tokioje apimtyje, kaip užfiksuota tyrimui pateiktose nuotraukose, negalėjo susidaryti vien dėl jų galimo kontakto, kuris įvyko kitomis aplinkybėmis, nei tai nurodo deklaruoto eismo įvykio dalyviai. Todėl negalima pagrįsti ir 2020 m. birželio 23 d. deklaruoto eismo įvykio dalyvių nurodytų aplinkybių."

Iš byloje esančių duomenų matyti, kad pareiškėjo atstovas akcentuoja tai, kad Eksperto išvadą sudaręs Valentinas Mitunevičius nėra tas kompetentingas asmuo, kuris gali išduoti dokumentus apie eismo įvykio aplinkybes. Tačiau pažymėtina, kad kasacinio teismo jurisprudencijoje išaiškinta, jog kritiškai vertinti eksperto išvadą ar jos dalį galima tada, kai ekspertizės turinys prieštaringas, išvados neišplaukia iš tyrimo eigos, išvada pateikta neatlikus

tyrimo arba jis atliktas neišsamiai, ir kitais panašiais atvejais, kai kyla pagrįstų abejonių dėl ekspertinio tyrimo eigos ir rezultatų (LAT 2015 m. birželio 17 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-386-469/2015). Pažymėtina, kad eksperto išvada pripažįstama pakankamu įrodymu, jeigu jos duomenys neprieštarauja faktiniams duomenims, gautiems iš tos pačios rūšies ar skirtingų įrodinėjimo priemonių, ir jeigu eksperto išvados duomenys, įvertinus ginčo šalių pateiktų įrodymų visumą, leidžia daryti pagrįstą išvadą apie įrodinėjamų faktinių aplinkybių buvimą ar nebuvimą.

Vertinant Lietuvos bankui pateiktus ginčo šalių įrodymus, pažymėtina, kad, nors pareiškėjas teigia, kad Eksperto išvada yra netinkamas įrodymas, tačiau nepateikia jokių ši savo teiginį pagrindžiančių faktinių duomenų. Svarbu ir tai, kad Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, jog Eksperto išvados duomenys išplaukia iš tyrimo eigos, ekspertas vertino visas pareiškėjo ir X. X. draudikui teiktuose paaiškinimuose ir kituose įrodymuose įtvirtintas eismo įvykio faktines aplinkybes. Eksperto išvada parengta tiksliai nustačius sugadinimų pobūdį, mastą ir tikslus aukščius. Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad objektyviais įrodymais nepagrįsti pareiškėjo paaiškinimai apie Eksperto išvados duomenų nepatikimumą negali paneigti Eksperto išvados. Kadangi Lietuvos bankui nebuvo pateikta Eksperto išvados duomenis paneigiančių objektyvių įrodymų, darytina išvada, kad draudiko surinkti faktiniai duomenys nesudaro pagrindo abejoti eismo įvykio aplinkybių tyrimo eksperto padarytomis išvadomis.

Vertinant ginčo šalių nurodytas aplinkybes dėl draudimo sutartyje įtvirtintų draudėjo pareigų vykdymo, pažymėtina tai, kad kasacinis teismas yra ne kartą konstatavęs, jog draudimo sutartis yra fiduciarinė, t. y. grindžiama jos šalių didžiausio tarpusavio pasitikėjimo principu (lot. *uberrimae fidei*); dėl to šalys privalo būti viena kitai absoliučiai atviros ir atskleisti viena kitai visą informaciją, kuri gali būti reikšminga šiai sutarčiai sudaryti bei jos sąlygoms nustatyti ir vykdyti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2001 m. birželio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-7-397/2001; 2008 m. lapkričio 17 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-518/2008; kt.). Draudimo santykių ypatumai lemia šių santykių dalyvių pareigą ypač glaudžiai bendradarbiauti ir kooperuotis, padedant įgyvendinti vienas kitam savo teises bei vykdyti pareigas (CK 6.38 straipsnio 3 dalis).

Atsižvelgiant į tai, kad draudikas Lietuvos bankui pateikė Eksperto išvadą, kurioje aiškiai pažymėta, kad eismo įvykis įvyko ne vairuotojų nurodytomis aplinkybėmis ir kad esminiai automobilių sugadinimai yra nesuderinami tarpusavio kontakto metu, taip pat įvertinus faktą, kad Eksperto išvada nebuvo paneigta objektyviais įrodymais, darytina išvada, kad draudikas pagrindė savo sprendimą atsisakyti mokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjo dėl 2020 m. birželio 23 d. įvykio patirtus nuostolius. Kadangi Eksperto išvados duomenys patvirtina, kad didžioji dalis abiejų transporto priemonių sugadinimų atsirado kitomis, nei eismo įvykio dalyviai nurodo, aplinkybėmis, remiantis TPVCPDĮ 2 straipsnio 3 dalies ir 3 straipsnio 1 dalies nuostatomis, automobiliui „BMW“ padaryta žala negali būti vertinama kaip 2020 m. birželio 23 d. eismo įvykio padarinys, o tai suponuoja išvadą, kad įvykis negali būti pripažintas draudžiamuoju. Nesant nustatyto draudžiamąjo įvykio, neatsiranda draudiko prievolė išmokėti draudimo išmoką (CK 6.987 straipsnis). Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad pareiškėjo draudikui keliamas reikalavimas išmokėti draudimo išmoką dėl 2020 m. birželio 23 d. eismo įvykio yra nepagrįstas, todėl atmestinas.

Dėl reikalavimo atlyginti neturtinę žalą

Vertinant pareiškėjo reikalavimą atlyginti neturtinę žalą, patirtą dėl draudiko atsisakymo mokėti draudimo išmoką, pažymėtina, kad CK 6.250 straipsnio 1 dalyje yra nustatyta, kad neturtinė žala yra asmens fizinis skausmas, dvasiniai išgyvenimai, nepatogumai, dvasinis sukrėtimas, emocinė depresija, pažeminimas, reputacijos pablogėjimas, bendravimo galimybių sumažėjimas ir kita, teismo įvertinti pinigais. To paties straipsnio 2 dalyje yra įtvirtinta, kad neturtinė žala atlyginama tik įstatymų nustatytais atvejais. Neturtinė žala atlyginama visais atvejais, kai ji padaryta dėl nusikaltimo, asmens sveikatai ar dėl asmens gyvybės atėmimo bei kitais įstatymų nustatytais atvejais. Teismas, nustatydamas neturtinės žalos dydį, atsižvelgia į jos pasekmes, šią žalą padariusio asmens kaltę, jo turtinę padėtį, padarytos turtinės žalos dydį bei kitas turinčias reikšmės bylai aplinkybes, taip pat į sąžiningumo, teisingumo ir protingumo kriterijus.

Teismų praktikoje pripažįstama, kad neturtinės žalos atlyginimą reglamentuojančiose teisės normose nėra nustatyto ribojimo priteisti neturtinę žalą, tačiau neturtinės žalos atlyginimas yra civilinės atsakomybės forma, todėl neturtinei žalai priteisti būtina nustatyti visas civilinės atsakomybės sąlygas (neteisėtus veiksmus, priežastinį ryšį, kaltę bei žalą)

(Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. birželio 12 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-394/2006). Pažymėtina, kad įrodyti neturtinės žalos faktą, kaip ir kitas būtinas civilinės atsakomybės sąlygas neturtinei žalai atlyginti, yra pareiškėjo pareiga.

Svarbu pažymėti, kad pareiškėjo atstovas, pateikdamas draudikui reikalavimą dėl neturtinės žalos atlyginimo, tik nurodė, kad dėl draudiko pareigos išmokėti draudimo išmoką nevykdymo pareiškėjas patyrė neturtinę žalą, tačiau nepateikė jokių įrodymų, kurie galėtų pagrįsti CK 6.250 straipsnio 1 dalyje įtvirtintų neturtinės žalos atlyginimo kriterijų taikymo aplinkybes.

Pažymėtina ir tai, kad vien deklaratyvūs pareiškėjo atstovo teiginiai apie patirtą neturtinę žalą, nepateikiant šiuos teiginius pagrindžiančių objektyvių įrodymų, nesudaro pagrindo reikalauti neturtinės žalos atlyginimo. Pareiškėjas nei draudikui, nei Lietuvos bankui nepateikė duomenų, kurie patvirtintų, kad jis patyrė fizinį skausmą, dvasinius išgyvenimus, nepatogumus, dvasinį sukrėtimą, emocinę depresiją, pažeminimą, reputacijos pablogėjimą ir pan. Be to, kaip buvo konstatuota pirmiau, draudiko veiksmai nagrinėjamo ginčo atveju – priimant sprendimą dėl įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju – vertinti kaip teisėti, t. y. atitinkantys teisės aktų ir šalių susitarimo sąlygas. Taigi, remiantis Lietuvos banko nustatytomis aplinkybėmis, darytina išvada, kad pareiškėjo draudikui keliamas reikalavimas atlyginti neturtinę žalą yra nepagrįstas, todėl atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Arūnas Raišutis